

WYZNACZANIE DŁUGOŚCI FALI ŚWIETLNEJ ORAZ STAŁEJ SIATKI ZA POMOCĄ SIATKI DYFRAKCYJNEJ

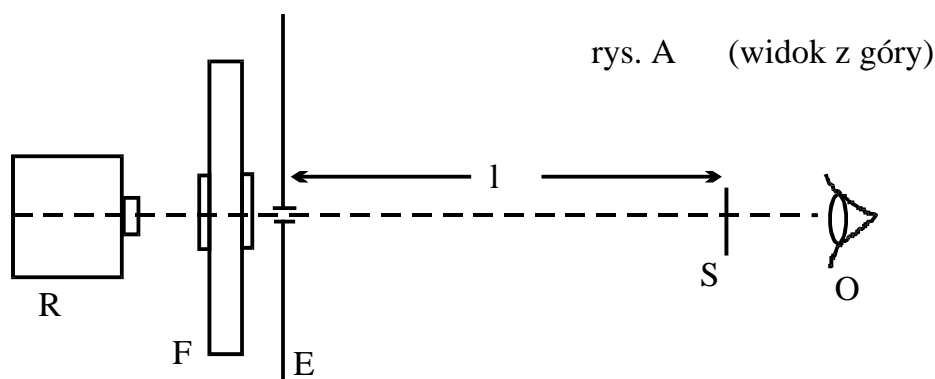
Zagadnienia:

1. Interferencja światła.
2. Dyfrakcja. Zasada Huyghensa.
3. Warunek wzmocnienia promieni ugiętych na siatce dyfrakcyjnej.
4. Rodzaje widm. Analiza widmowa.

Wykonanie ćwiczenia:

A. Wyznaczanie stałej siatki dyfrakcyjnej (rys. A).

Dla wyznaczenia stałej siatki (d) należy posłużyć się klinem interferencyjnym (filtr przepuszczający światło o znanej długości (λ)).

R – rzutnik
 F – filtr
 E – ekran
 S – siatka dyfrakcyjna
 O – obserwator

1. Uruchomić rzutnik, ustawić filtr i zanotować wskazania czujnika zegarowego (z).
2. Długość fali przechodzącego światła zależy od położenia klina interferencyjnego. Można ją obliczyć z zależności : $\lambda = az + b$, gdzie z [mm] – wskazanie czujnika zegarowego, $a = 27,2$ [nm/mm], $b = 420$ [nm].
3. Pomiary należy wykonać dla z , z przedziału od 0 (barwa niebieska) do 10 (barwa czerwona).

Uwaga: Jeżeli podczas zmiany długości fali ($\lambda = f(z)$) wyczuje się opór (nawet mały) należy natychmiast zmienić kierunek obrotów śruby.

4. W odległości l od ekranu, możliwie jak największej ustawić siatkę dyfrakcyjną.
5. Przesunąć ruchomą wskazówkę (zawieszoną na ekranie) tak, aby pokryła się z prążkiem pierwszego rzędu po lewej stronie szczeliny i odczytać na skali jej położenie – C_L . To samo powtórzyć dla prążka położonego symetrycznie z prawej strony szczeliny – C_P . Znaleźć średnią arytmetyczną obu odczytów :

$$C = \frac{C_L + C_P}{2}.$$

Wykonać analogiczne pomiary dla prążka drugiego rzędu.

6. Zmierzyć odległość siatki od ekranu (l) (za pomocą taśmy mierniczej) i obliczyć sinusy kąta ugięcia ϕ (odpowiadający prążkom pierwszego rzędu $n = 1$, i drugiego rzędu $n = 2$):

$$\sin \phi = \frac{C}{(C^2 + l^2)^{1/2}} \quad (1)$$

7. Pomiary powtórzyć dla 7 – 8 innych długości fal przepuszczanych przez klin interferencyjny. Długości fal wybrać tak, aby równomiernie pokryły cały badany przedział światła widzialnego 400 – 700 nm. Wyniki zestawić w tabeli:

Lp.	z [mm]	λ [nm]	l [mm]	n	C_L [mm]	C_P [mm]	C_{sr} [mm]	$\sin\phi$

8. W jednym układzie współrzędnych przedstawić krzywe zależności $\sin\phi = f(\lambda)$.

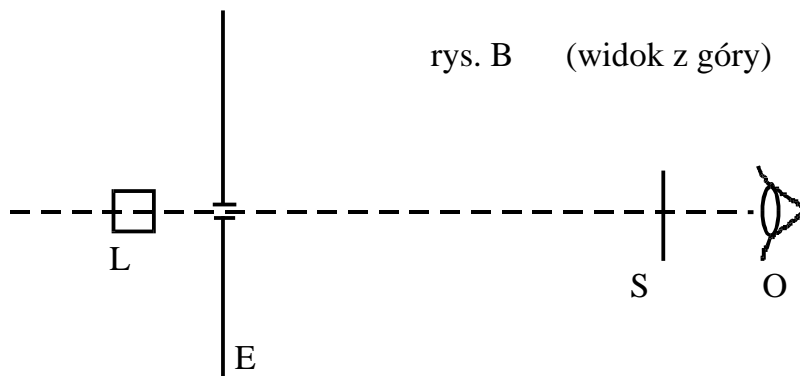
9. Metodą najmniejszych kwadratów (regresji liniowej) wyznaczyć współczynniki

kierunkowe prostych α , a następnie stałą siatki $d = \frac{n}{\alpha}$.

10. Wyznaczyć średnią wartość d .

11. Wykreślić krzywe $C = f(\lambda)$. Przeprowadzić interpretację krzywych $\sin\phi = f(\lambda)$ i $C = f(\lambda)$.

B. Wyznaczanie długości fali widma badanego (rys. B).

L – lampa (np. rtęciowa)

E – ekran

S – siatka dyfrakcyjna

O – obserwator

- Oświetlić szczelinę w ekranie E lampą rtęciową, a następnie sodową.
- Znaleźć średnie położenia C poszczególnych prążków barwnych widocznych w widmie pierwszego i drugiego rzędu – analogicznie jak przy wyznaczaniu stałej siatki d .
- Obliczyć dla każdego prążka sinus kąta ugięcia ($\sin\phi$) z zależności (1), i wyznaczyć odpowiadające im długości fal z zależności $d\sin\phi = n\lambda$.
- Przeprowadzić dyskusję uzyskanych rezultatów. Porównać wyznaczone długości fal dla linii rtęci i sodu z wartościami tablicowymi.